

TIP

Beleggers kunnen zich tegen extreme vormen van backtesting beschermen door te kiezen voor eenvoudig te begrijpen producten. Voelt iets aan als een black box, dan is dat doorgaans geen goed teken.

HISTORISCHE
DATA ZIJN
RELEVANT,
MAAR BIJDEN
NOOIT
ZEKERHEID

strategie geen beter rendement had opgeleverd. De beurswijsheid gaat bovendien niet op voor elke beursindex of aandelenmarkt.

De historisch onderbouwde aanname dat aandelen op de lange termijn gemiddeld 8 procent opleveren, biedt een nuttig houvast bij vermogensplanning. Beleggers die in dertig jaar tijd een bepaald bedrag willen bereiken, kunnen uitrekenen hoeveel ze per maand moeten beleggen om (waarschijnlijk) hun doel te halen. Toch zullen er ook lange periodes zijn dat aandelen veel minder (of meer) opleveren. Een verstandige belegger weet dat, en belegt maandelijks iets meer dan de rekensom aangeeft.

DE OPKOMST VAN BACKTESTING

Het voorgaande maakt duidelijk dat historische data relevant zijn, maar geen zekerheid bieden. De technologische vooruitgang maakt het echter mogelijk om meer en meer data langs de meetlat te leggen waardoor het vertrouwen in het voorspellende vermogen toeneemt. Steeds vaker worden beleggingsproducten en -strategieën uitgetest aan de hand van historische data. Dat heet *backtesting*. Blijkt dat een strategie het onder bepaalde omstandigheden niet goed doet, dan kan deze worden aangepast. Backtesting kan op die manier leiden tot beleggingsproducten met hogere resultaten en/of een betere risicobeheersing.

Er zijn aanbieders die een stap

verder gaan en net zolang aan een product of strategie sleutelen tot deze in een bepaalde historische periode tot een perfect resultaat zou hebben geleid, in de hoop dat ook in de toekomst uitmuntende resultaten worden behaald met een minimum aan risico. Een historisch model levert zo de exacte blauwdruk voor een product of strategie. Aan beleggers wordt beloofd dat ze een "hoog rendement bij een laag risico" kunnen verwachten; allemaal tot op de laatste cijfers achter de komma uitgerekend.

KLONEN UIT HET VERLEDEN

Critici waarschuwen tegen zulke klonen uit het verleden. Een product dat door 'overfitting' zo nauw aansluit op historische data zal volgens hen in toekomstige periodes allesbehalve perfecte resultaten opleveren. Al was het enkel omdat de geschiedenis zich niet exact zal herhalen.

Aanbieders hebben tegenwoordig zoveel computerkracht en data ter beschikking dat ze *datamining* – het zoeken naar verbanden in gegevensverzamelingen – tot in het extreme kunnen doorvoeren. Als je maar lang genoeg zoekt, kom je een statistische correlatie tussen

twee variabelen tegen zonder dat er echt een oorzakelijk verband bestaat. Als je in een beleggingsmodel vervolgens wel uitgaat van een oorzakelijk verband, ligt er een grote teleurstelling in het verschiet.

Er zijn andere valkuilen bij backtesting. Allereerst kun je met een blik in de achteruitkijkspiegel grote onverwachte gebeurtenissen (zwarte zwanen) niet inculceren.

Ten tweede kan na een mislukte backtest de verleiding groot zijn om net een andere historische testperiode te pakken die betere resultaten laat zien. Hoe robuust is dan uiteindelijk nog die backtest?

Ten derde beschikten beleggers in het verleden niet over de huidige inzichten. Als een beleggingsmodel dat met vlag en wimpel een backtest passeert, nu wordt toegepast, zou dat tot heel andere resultaten kunnen leiden, alleen al doordat er nu wél beleggers op de markt actief zijn die volgens dit model handelen.

Ten slotte, is het heel lastig omstandigheden zoals belastingdruk, politieke omstandigheden, marktpsychologie, tijdgeest, liquiditeit, handelskosten en andere verwante factoren in een beleggingsmodel te verdisconten. Dit sluit aan op de overweging dat geschiedenis zich niet exact hetzelfde zal herhalen; er zullen altijd afwijkende elementen zijn die voor verstoringen kunnen zorgen.